

Planeringsstrategi för Borås 2024

Innehåll

Inledning	1
Bakgrund	1
Syfte	1
Sammanfattning.....	1
Ändrade planeringsförutsättningar för den gällande översiktsplanens aktualitet.....	2
Nya/ändrade lagar	2
Nya riksintressen.....	3
Ändrade förutsättningar i Borås kommun.....	3
Ändrade förutsättningar i omvärlden	4
Översiktsplanens aktualitet	6
Länsstyrelsens bedömning.....	6
Sammanfattande bedömning om översiktsplanens aktualitet	6
Fortsatt översiktsplanearbete.....	7
Fortsatt arbete med pågående uppdrag.....	7
Nya uppdrag som ska prioriteras	7
Övriga nya uppdrag	8
Påbörja kvarvarande uppdrag i översiktsplanen.....	9
Genomförande av uppdrag	10
Utblick framåt.....	11

Fastställt av: Kommunfullmäktige

Datum: 23-05-2024

För revidering ansvarar: Kommunstyrelsen

Dokumentet gäller för: Samhällsbyggnadsnämnden och Kommunstyrelsen

Dokumentet gäller till och med: 24 september 2028

Inledning

Bakgrund

Plan- och bygglagen (PBL) har ändrats och en planeringsstrategi ersätter nu tidigare aktualitetsprövning av översiktsplanen (ÖP) i syfte att främja ökad, kontinuerlig översiktsplanering. En ny planeringsstrategi ska tas fram varje mandatperiod och antas av Kommunfullmäktige senast två år efter ett ordinarie val. För nuvarande mandatperiod innebär detta senast 11 september 2024. Syftet med regelbundet politiskt ställningstagande kring ÖP är att tydliggöra om de övergripande politiska målen i ÖP är aktuella. Planeringsstrategin ska också ange arbetsinriktning/handlingsplan för arbetet och tydliggöra resursbehoven för att förverkliga ÖP och skapa förutsättningar för effektivare samhällsprocesser.

Syfte

Planeringsstrategin bedömer om Borås ÖP är aktuell och tar ställning till kommunens fortsatta översiktsplanarbete.

Sammanfattning

Den sammanfattande bedömningen är att nu gällande ÖP, antagen 12 april 2018, fungerar för handläggning och myndighetsutövning för Borås fysiska planering under de kommande fyra åren. En ny ÖP behöver i dagsläget inte tas fram.

För att uppnå översiktsplanens intentioner har ett antal uppdrag identifierats. En del uppdrag gavs i ÖP och en del har tillkommit genom beslut i den här planeringsstrategin. Kommunens fortsatta översiktsplanarbete kommer fokusera på att genomföra följande uppdrag (vilka beskrivs utförligare längre ner i dokumentet):

- Färdigställa Grönområdesplan
- Färdigställa Trafikplan
- Färdigställa utredning för omlastningscentral för gods
- Färdigställa utredning för långsiktig dricksvattenförsörjning
- Nytt uppdrag: Uppdaterad befolkningsprognos med konsekvenser
- Nytt uppdrag: Nya järnvägen och stationen
- Nytt uppdrag: Verksamhetsområden (industri/företagsmark)
- Nytt uppdrag: Framtida näringsliv och handel
- Nytt uppdrag: Energiplan
- Nytt uppdrag: Blåplan
- Nytt uppdrag: Fördjupad översiktsplan (FÖP) för en av Borås serviceorter
- Nytt uppdrag: Hållbar utveckling i mindre orter och på landsbygd
- Påbörja bedömning av sociala konsekvenser av stadens fysiska planering

Utöver dessa uppdrag har det även kommit inspel som pekar ut en inriktning för den fysiska planeringen på längre sikt än planeringsstrategins fyra år.

Ändrade planeringsförutsättningar för den gällande översiktsplanens aktualitet

De ändrade planeringsförutsättningar som har betydelse för den gällande ÖPs aktualitet är identifierade i bilagan *”Utvärdering av översiktsplanen inför planeringsstrategi 2024”* och i Länsstyrelsens underlag *”Länsstyrelsens yttrande över Borås intressen för översiktsplanens aktualitet”*. Nya planeringsförutsättningar inkluderar: nya/ändrade lagar, nya riksintressen, ändrade förutsättningar i Borås kommun och ändrade förutsättningar i omvärlden.

Nya/ändrade lagar

Plan- och bygglagen

Krav på planeringsstrategi. Kommunen ska varje mandatperiod ta ställning till ÖPs aktualitet och vilka åtgärder som behöver genomföras under mandatperioden.

Nya krav på ÖP vad gäller kommunens syn på risken för klimatrelaterade skador på den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion, samt på hur sådana risker kan minimeras. Nästa ÖP behöver hantera dessa frågor, framförallt i den bebyggda miljön. För ny bebyggelse regleras detta redan vid planläggning enligt PBL. Länsstyrelsen har tagit fram metodstöd för hur kommunerna kan hantera frågan i översiktsplaneringen. På sikt kan det innebära begränsningar i stadens fysiska planering för både ny och befintlig bebyggelse. En del klimatrelaterade frågor, så som exempelvis värmeböljor, hanteras i kommunens Risk- och sårbarhetsanalys istället för ÖP eftersom det också berör andra delar av den kommunala organisationen så som vård och omsorg.

Länsstyrelsen har höjt kraven på klimathantering vid planläggning och en skyfallskartering för Borås har därför tagits fram. Borås Stad simulerar 100-årsregn vid detaljplanering. Detta indikerar vilka utredningar eller åtgärder som kan behövas, tillsammans med Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps översvämningsskartering.

Miljöbalken

2018 infördes ett nytt kapitel i miljöbalken som innebär förändringar inom miljöbedömningar och det har blivit tydligare skillnad mellan Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) för detaljplaner och MKB för att bedriva verksamhet. När en strategisk miljöbedömning görs i detaljplan eller ÖP ska skälen motiveras i beslutet.

Lag om kommunens bostadsförsörjningsansvar

Alla kommuner ska med riktlinjer planera för bostadsförsörjningen i den egna kommunen.

Kommunen ska anta riktlinjer för bostadsförsörjning varje mandatperiod. Borås senaste riktlinjer för bostadsförsörjning antogs år 2019. Nu pågår en uppdatering av riktlinjer för bostadsförsörjning.

Barnkonventionen

2020 blev barnkonventionen svensk lag. För Borås bedöms detta inte påverka befintlig översiktsplan.

Vatten

EU:s direktiv för vatten (vattendirektivet) har uppdaterats och Miljökvalitetsnormer (MKN) för vattenkvalitet har tillkommit (2022).

Vattentjänstlagen ändrades 2023 och ställer ökande krav på en kommunal vattentjänstplan som innehåller långsiktig plan för allmänt VA samt hur den allmänna VA-anläggningen ska skyddas vid skyfall.

Nya riksintressen

Det har pekats ut två nya riksintressen i Borås sedan ÖP antogs:

- Riksintresse för totalförsvarets militära del: Bråts skjutfält.
- Riksintresse för ny stambana: Göteborg–Borås.

De riksintressen som fanns när ÖP antogs 2018 är redovisade på kartan för Hänsyn- och riksintressen. De två nya riksintressena redovisas inte eftersom ÖP är ett beslutat dokument i kommunfullmäktige och då kan nya riksintressen inte redigeras in i efterhand. Därför är det viktigt att säkerställa att endast uppdaterat kartmaterial används när det gäller riksintressen, dessa kan nå exempelvis via Länsstyrelsens hemsida.

Rikintresset Bråt

Bråts skjutfält var tidigare inte ett utpekat riksintresse som kunde redovisas på karta 2018. Nästa ÖP behöver hantera att detta riksintresse nu ändrats med anledning av försvarets utökade verksamhet. Området som berörs är idag utpekat som *Park, grönområde, natur och rekreationsområde klass I och II* i ÖP. Ändringen bedöms inte påverka ÖPs aktualitet i sin helhet. De höga naturvärden som klass I och II kan sannolikt finnas kvar.

Riksintresset ny järnväg

Riksintresset för ny järnväg Göteborg–Borås redovisas inte på karta i 2018 års ÖP. En precisering av riksintresset skulle underlätta och blir en viktig aspekt i nästa översiktsplan. Planeringen för den nya järnvägen sker i nära dialog med Trafikverket. Riksintresse för ny järnväg gör att kommunen har juridiskt stöd vid bedömningar enligt PBL och Miljöbalken. Nuvarande ÖP redovisar detta riksintresset endast i text och inte på karta.

Trafikverket tog 2022 beslut om reviderade riksintresseanspråk. Beslutet innebar att sträckan för ny järnväg Göteborg–Borås kvarstår och att riksintresset sträcker sig förbi centrum fram till en punkt strax öster om Borås tätort. Det här riksintresset möjliggör flera olika sträckningar för den nya järnvägen.

Ändrade förutsättningar i Borås kommun

De förändringar som bedöms vara av betydelse för den gällande ÖPs aktualitet är följande:

Ändrad befolkningsutveckling

ÖP utgick från att Borås kommun skulle öka med 30 000 invånare fram till 2035. Det innebär en befolkningsökning på ca 1500 invånare per år. 2023 var befolkningsökningen drygt 150 personer, vilket är mindre än hälften av förväntad utveckling. Anledningen är minskat bostadsbyggande, att inflyttningen till kommunen avtagit och att födelsetalen är lägre. Hög inflation och oro på räntemarknaden påverkar negativt både bygginvesteringar och kundernas betalningsvilja. Den lägre befolkningstillväxten kan innebära att investeringar och drift av ny infrastruktur, så som exempelvis förskolor, kan skjutas något framåt i tiden. Eftersom andelen äldre ökar oavsett kommunens befolkningstillväxt, kommer fler insatser för fler äldre behövas.

Nya järnvägen och stationen

När ÖP gjordes så pågick arbete med lokalisering av ny järnväg mellan Göteborg och Borås. Lokaliseringsutredningen har avslutats. Trafikverket har tillsammans med Borås Stad, Västra Götalandsregionen, Boråsregionen m.fl. utvärderat de olika sträckorna utifrån hållbarhetsbedömning, miljöbedömning, investeringskostnad, projektmålsuppfyllelse, samhällsekonomisk nytta och acceptans för alternativen. Utvärderingen ligger till grund för en sammanvägd bedömning och baserat på den har lokaliseringalternativen sedan rangordnats. För ovanstående inblandade är korridor förbi Osdal som följer Viskadalsbanan in till befintligt Borås C det bästa alternativet.

I den nationella infrastrukturplanen för perioden 2022-2033 finns ekonomiska medel avsatta för att fortsätta planeringen och bygga ny järnväg mellan Göteborg-Borås. Ett regeringsbeslut i december 2022 innebar att allt arbete österut från Borås mot Jönköping med ny järnväg för höghastighetståg stoppades. Borås har ambitionen att detta arbete på sikt ska återuppstå. Hur kopplingen mot Jönköping kommer se ut är ännu inte bestämt.

Ett regeringsbeslut i oktober 2023 innebar att Trafikverket fick i uppdrag att återstarta planlägningsarbetet respektive, i den mån det erfordras, starta ett nytt planlägningsarbete för järnväg i stråket Göteborg–Borås.

När regeringen fattat beslut i frågan så kommer Borås och Trafikverket gå in i ett intensivt skede av detaljplanering och järnvägsplaner. Detta omfattar ny järnväg till befintligt Borås C samt en attraktiv station med byten mellan olika trafikslag, broar över området, attraktiva mötesplatser och ny bebyggelse för att knyta ihop stadens centrala delar.

Ändrade förutsättningar i omvärlden

Sedan 2018 har det skett förändringar i omvärlden som påverkar ÖPs aktualitet:

Klimatkris och förlust av biologisk mångfald

Det märks av allt större effekter på klimatet. Ett aktivt arbete med klimatanpassning behövs för att säkerställa fortsatt goda livsmiljöer i Borås för alla levande organismer, även under andra klimatförhållanden. En stor del av världens arter är sårbara för klimatförändring samtidigt som biologisk mångfald är grundläggande för att kunna motverka klimatförändringens effekter. Medveten planering kan se till att ny bebyggelse inte uppförs på områden som utifrån klimat och biologisk mångfald anses olämpliga.

Borås skyfallskartering och översvämningsarbete kommer att behöva fortsätta under flera år och påverkar stadens utbyggnadsmöjligheter.

År 2020 startade ett flerårigt projekt, ”Rena Viskan” med stöd från Naturvårdsverket för att öka underlaget till en möjlig sanering av Viskan. Detta arbete kommer behöva pågå under flera år och påverkar stadens utbyggnadsmöjligheter.

Ökad polarisering

Sedan 2018 har krig och konflikter krupit närmare och hotbilden mot Sverige och Europa har ökat. Det innebär att försvarsmakten har påtalat utökade behov av Bråts skjutfält, att kommunen behöver ökad medvetenhet kring sina digitala system, att behoven av skyddsrum behöver ses över samt säkerställa att kommunens tekniska system fungerar även vid kris och brott på infrastrukturen.

Migrationsströmmar till Borås har fluktuerat med de krig som pågår i världen. Om fler boråsare ska bo och leva i kommunen ställer det krav på bostadsbyggande och den offentliga servicen. Den fysiska planeringen kan bidra till integration genom god planberedskap och smarta lösningar för till exempel lokalisering av nya bostäder, blandade bostadsbestånd- och upplåtelseformer, service och offentliga mötesplatser.

Digitalisering och pandemins pådrivande effekter

Covid 19-pandemin påverkade hela vårt samhälle och digitaliseringen i samhället påskyndades ytterligare. Ökad e-handel och hemleveranser av varor och mat ger mindre butikshandel och trafik i centrum. Paketutlämning ökar mängden korta resor och påverkar butikernas utformning. Butikshandeln och e-handeln förändras snabbt. Hur denna förändring påverkar staden behöver utredas. Efter pandemin har distansarbete blivit vanligare och fler distansarbetar några dagar i veckan. Trafikmätningar har visat att mängden trafik minskat under rusningstimmen.

Pandemin har också förändrat synen på våra bostäder och fler vill bo större då de spenderar mer tid hemma när hemmet också är en arbetsplats. Bostadens läge och fritidsmöjligheter blir därför allt viktigare. Denna förändring kan komma att ställa nya krav på bostädernas utformning. Denna förändring motverkas dock av den senaste tidens höga byggkostnader och ränteläge och efterfrågan på mindre bostäder har därför ökat. Behovet av att kunna arbeta hemifrån finns dock kvar.

Energiförsörjning

Över hela världen har energimarknaden förändrats på kort tid. Energiproduktion är en del viktig del i världsekonomin. Att säkerställa stabil och tillförlitlig energiförsörjning är en utmaning eftersom Sverige är beroende av import av vissa energiråvaror. Detta kan hanteras genom att använda många olika energikällor. Sveriges elnät är en del av ett sammankopplat Europeisk elnät. Som ger ökad flexibilitet, stabilitet och säkerhet men det innebär också att kostnaden för el är relaterad till resten av EUs elmarknad.

Elektrifieringen av transportsektorn kan minska klimatpåverkan och främja en hållbar energiomställning. Därför behöver utbyggnadstakten för laddinfrastruktur för lätta och tunga fordon (inklusive bussar) öka. Behovet ökar snabbare än förväntat och de nuvarande utbyggnadstakten av laddinfrastruktur.

Översiktsplanens aktualitet

Utvärderingen ”*Utvärdering av översiktsplanen inför planeringsstrategi 2024*” som är underlag för planeringsstrategin visar att ÖPs mål och inriktning upplevs som relevanta. Den fungerar fortfarande vid handläggning och myndighetsutövning och dess grundtankar är basen för kommunens fysiska planering. Handläggare är kunniga på delar av ÖP som berör deras arbetsuppgifter. Det finns behov av kontinuerlig utbildning om ÖP och det är viktigt att den är tillgänglig i flera olika format och digitala system.

Fysisk samhällsplanering är en långsam process och det tar lång tid att förverkliga ÖPs mål. Utvärderingen visar att Borås generellt utvecklas i linje med ÖP men har kommit olika långt inom olika ämnen vilket gör det svårt bedöma hur genomförandet av ÖP går i sin helhet. Under rubriken *Bostadsbyggande och boendemiljöer* har kommunen kommit långt medan det inom *Sociala och hållbara livsmiljöer* samt *Bebyggelseutveckling i mindre orter och på landsbygd* återstår mycket arbete.

I gällande ÖP 2018 presenteras 18 uppdrag som följts upp. Alla utom ett har påbörjats. Majoriteten av uppdragen är avslutade. Dessa uppdrag redovisas i bilagan ”*Uppföljning av ÖP uppdrag inför planeringsstrategi 2024*”.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen har yttrat sig över ÖPs aktualitet. Länsstyrelsen har också upplyst om vilken lagstiftning som har ändrats. Länsstyrelsen bedömer att granskningsyttrandet över kommunens ÖP är fortsatt aktuellt då kommunen har gjort de ändringar som Länsstyrelsen yttrade sig över.

Se Länsstyrelsens yttrande i bilagan ”*Länsstyrelsens yttrande över Borås intressen för översiktsplanens aktualitet*”.

Sammanfattande bedömning om översiktsplanens aktualitet

Den sammanfattande bedömningen är att gällande ÖP, antagen 12 april 2018, fungerar för handläggning och myndighetsutövning för Borås fysiska planering under de kommande fyra åren. En ny ÖP behöver i dagsläget inte tas fram.

Fortsatt översiktsplanearbete

För att uppnå ÖPs intentioner kommer ett antal uppdrag genomföras. En del uppdrag gavs i ÖP 2018 och en del tillkommer genom beslut i den här planeringsstrategin. Syftet är att ange kommunens inriktning för översiktsplanearbetet och planera för de resurser som krävs framöver, samt förtydliga och förenkla för kommunens detaljplanearbete.

Fortsatt arbete med pågående uppdrag

Ett första steg är att genomföra samtliga kvarvarande uppdrag som gavs i ÖP:

- **Grönområdesplan**

”Det finns ett behov av att se över hur gröna och blå strukturer bör bevaras, utvecklas och inkluderas vid förtätning av staden. Kunskapen om viktiga områden och samband behöver därför fördjupas. I arbetet kan ingå att se över Grönområdesplanens klassningar och att kartlägga all mark, såväl kommunalt som privat ägd.” ”Arbetet bör ta utgångspunkt i den gröna infrastrukturens betydelse för natur, rekreation, biologisk mångfald och ekosystemtjänster.” (ÖP18, s. 41, 10)

- **Trafikplan**

”Arbetet med att ta fram en ny Trafikplan för staden pågår. Trafikplanen tar hand om de frågor som hanterar den fysiska miljön för samtliga trafikslag. Trafikplanen ska beskriva Borås huvudsakliga gatustruktur uppdelat på trafikslag och ge förslag på förbättringar dem emellan för att undvika konfliktpunkter.” (ÖP18, s. 45)

- **Omlastningscentral för gods**

”Transporter och terminaler för gods är yrkrävande. Det innebär att markanvändning och infrastruktur tar stor plats och ofta ska samsas med övriga trafikslag. För staden Borås innebär detta att hitta lämpliga lösningar som underlättar och minskar belastningen i och igenom den centrala staden. [...] En omlastningscentral för Borås centrala delar för omlastning och transporteffektivisering av gods in och igenom staden är ett sätt att minska belastningen av godstransporter. Denna möjlighet bör utredas vidare.” (ÖP18, s. 44)

- **Långsiktig dricksvattenförsörjning**

”Kommunen ska arbeta för fullgod och säker dricksvattenförsörjning med avseende på både vattentäkt och produktionsanläggning.” (ÖP18, s. 76)

Nya uppdrag som ska prioriteras

Utvärderingen visade på viktiga förändringar och ändrade förutsättningar som behöver hanteras i nya uppdrag. Dessa bedöms ha särskilt stor påverkan och ska därför prioriteras.

- **Uppdaterad befolkningsprognos med konsekvenser**

Syfte: Klargöra vad en ändrad befolkningsprognos betyder för Borås på lång sikt. Få en helhetsbild över sannolik befolkningsutveckling utifrån nya befolkningsprognoser samt undersöka ny möjlig tidshorisont och nya förutsättningar för styrdokument (exempelvis utbyggnadsstrategin) och annat planeringsunderlag.

Med anledning av den ändrade befolkningsutvecklingen, vilken beskrivs i avsnittet *”Ändrade förutsättningar i Borås kommun”*, behöver Borås se över tidshorisonten för kommunens styrdokument och hur detta påverkar stadens planering i exempelvis Utbyggnadsstrategin.

Den prognos som ÖP utgår från ligger till grund för mycket av kommunens fysiska planering och kommunala service. En befolkningsutveckling som skiljer sig från den prognos som presenterades i ÖP kan påverka befolkningens behov av olika kommunal service och skatteintäkter vilket ger ändrade förutsättningar för den fysiska planeringen. En del planerade investeringar kanske inte längre kommer behövas och skattetrycket kommer även att vara lägre. Det är viktigt att kommunen skiljer på investeringar kopplade till en ökad befolkning och investe-

ringar som kommer att krävas för den befintliga befolkningens behov och som är nödvändiga oavsett hur mycket kommunens befolkning växer, exempelvis ny järnväg Göteborg-Borås och en äldre befolkning.

Borås Stad behöver få en tydligare bild över befolkningsutvecklingen och vad en ändrad befolkningsprognos betyder för kommunen på sikt. Grunden för uppdraget bör vara att få en helhetsbild och att undersöka en möjlig tidshorisont för styrdokument och planeringsunderlag. Ett alternativ till ett specifikt målår skulle kunna vara att utgå från olika befolkningsscenarios.

- **Nya järnvägen och stationen**

Syfte: Utifrån regeringens beslut, anpassa staden till den nya järnvägen.

Trafikverket tillsammans med Borås Stad, Västra Götalandsregionen, Boråsregionen m.fl. har kommit fram till att korridor förbi Osdal som följer Viskadalsbanan in till befintligt Borås C är det bästa alternativet för en ny järnväg Göteborg–Borås.

När regeringen fattat beslut i frågan så kommer Borås och Trafikverket att gå in i ett intensivt skede i planering av detaljplaner och järnvägsplaner. I detta arbete ingår ny järnväg till befintligt Borås C samt att skapa en attraktiv station med byten mellan olika trafikslag, broar över området, attraktiva mötesplatser och ny bebyggelse för att knyta ihop stadens centrala delar.

Övriga nya uppdrag

- **Verksamhetsområden (industri/företagsmark)**

Syfte: Utred hur en framtida utveckling av verksamhetsområden kan se ut.

Det pågår detaljplanering av samtliga ytor i alla ÖPs utpekade verksamhetsområden. När dessa detaljplaner är färdiga så finns det ingen ytterligare verksamhetsmark i kommunen för nya etableringar.

På längre sikt behövs mer verksamhetsmark, både för att locka nya företag till kommunen men även för att åstadkomma nödvändig omflyttning och utveckling av verksamheter. Detta behövs för att förverkliga ÖPs och utbyggnadsstrategins intentioner i utbyggnadsområdena. Ett långsiktigt arbete för att lägga grunden till nästa ÖP.

- **Framtida näringsliv och handel**

Syfte: Klarlägg och visa på förbättrat samband mellan handelsutredningen och samhällsplaneringen inne i staden och i verksamhetsområdena.

Borås utreder och kartlägger handelns och näringslivets förutsättningar. Syftet är att se vilka behov av handel som kan finnas på sikt samt möjliga trender och koncept. Utredningen kommer stärka den framtida handeln och näringslivet i Borås.

Resultatet av handelsutredningen är en viktig komponent i kommunens översiktliga planering för att ge planeringsförutsättningar för en hållbar struktur för handel. Sambandet mellan handelsutredningen och kommunens strategiska samhällsplanering behöver därför förstärkas genom att klarlägga och förbättra relationen mellan handel, näringsliv och samhällsplanering inne i staden och i verksamhetsområdena.

- **Energiplan**

Syfte: Kartlägga tillförsel, distribution och användning av energi för att säkra en trygg och långsiktigt hållbar energitillförsel.

Kommunen ska enligt lag ha en energiplan, en långsiktig strategi för hur kommunen ska försörjas med el och värme samt hur kommunen kan energieffektiviseras. I detta uppdrag kan flera energirelaterade frågor hanteras, så som elinfrastruktur, energilagring, eldistribution, laddinfrastruktur och elproduktion (exempelvis sol och vind).

- **Blåplan**

Syfte: Kartlägg hur Borås ska arbeta med vattenfrågor för hela kommunen och de utredningar eller åtgärder som kan behövas framöver i en blåplan.

Borås Stad behöver ta ett helhetsgrepp kring vattenfrågorna och ta fram en plan för hur dessa ska hanteras från flera perspektiv, som exempelvis livsmiljö, dricksvatten, rekreation, dagvatten, avloppsvatten, reningen av Viskan etc. Planen bör även hantera ändrade krav enligt PBL gällande vattenrelaterade klimatförändringar så som översvämning, skyfall, erosion och torka. Planen bör beröra alla slags vatten och hur kommunen ska göra för att inte riskera negativ påverkan på miljö kvalitetsnormerna (MKN) för vatten. MKN för vatten omfattar ytvatten (sjöar, vattendrag och kustvatten) och grundvatten. En MKN är en bestämmelse om kvaliteten i luft, vatten, mark eller miljö i övrigt. Alla kommuner har ett ansvar för att se till den fysiska planeringen uppnår god status och att miljö kvalitetsnormerna inte överskrids.

Borås Stad saknar ett strategiskt arbetssätt och övergripande vattenplanering och behöver därför ta fram underlag för att kunna bedöma hur en detaljplan hanterar MKN för vatten.

Det behövs ett aktivt och långsiktigt arbete med klimatanpassning tillsammans med blå frågor och biologisk mångfald för att säkerställa fortsatt goda livsmiljöer. På lång sikt kan det därför vara lämpligt att slå samman styrdokumenterna för de gröna och blå strukturerna.

- **Fördjupad översiktsplan (FÖP) för en av Borås serviceorter**

Syfte: Ta fram en FÖP för en av Borås serviceorter.

En av ÖPs övergripande strategier är att Borås i första hand ska växa i fem kärnor: staden Borås samt de fyra serviceorterna Fristad, Dalsjöfors, Viskafors och Sandared. Serviceorterna är samlingspunkter för service och kollektivtrafik samt viktiga lokala mötesplatser i ett omland av mindre orter och landsbygd. De innehåller funktioner som möjliggör ett gott vardagsliv nära natur och landsbygd.

Borås har nyligen antagit dokumentet ”Strategier för den långsiktiga utvecklingen av Fristad, Dalsjöfors, Viskafors och Sandared” som pekar ut en viljeinriktning för kommunens utveckling i orterna. Det arbetet är förankrat med de lokala ortsråden, medborgare och näringsliv. För att fördjupa och formalisera det här underlaget har Borås beslutat att även ta fram FÖP för dessa orter.

Uppdraget innebär att kommunen först ska ta fram FÖP för en av kommunens fyra serviceorter. Därefter ska det genomföras en utvärdering innan beslut om fortsatt arbete för resterande tre orter tas. Förvaltningen får återkomma med förslag på lämplig serviceort att inleda arbetet med.

- **Hållbar utveckling i mindre orter och på landsbygd**

Syfte: Klargör hur tillkommande bebyggelse kan skapa attraktiva mindre orter och landsbygd som bidrar till en hållbar samhällsutveckling och hur en lämplig bebyggelseutveckling kan se ut med hänsyn till övriga intressen så som jordbruksmark, trafik, kulturlandskap och krav på kommunal service (exempelvis kollektivtrafik, VA och skola).

Landsbygden och de mindre orterna i kommunen är viktiga resurser och är för många boråsare en attraktiv livsmiljö. Att människor bor på landsbygden är viktigt för att kunna bibehålla serviceutbudet och ha aktiva jordbruk för lokalt producerade varor. Att skapa förutsättningar för detta är något som kommunen behöver utveckla. Samtidigt krävs hänsyn till övriga intressen så som jordbruk, kulturlandskap och kraven på service (exempelvis kollektivtrafik, VA och skola). En del i detta arbete kan vara att kartlägga och ta fram principer för hantering av jordbruksmark i samhällsbyggnadsprocessen.

Påbörja kvarvarande uppdrag i översiktsplanen

I ÖP finns ett uppdrag som ännu inte är påbörjat och där kommunen ännu inte har initierat arbetet. Detta uppdrag ska påbörjas:

- **Bedöma sociala konsekvenser av stadens fysiska planering**

Utveckla verktyg för att bedöma sociala konsekvenser av stadens fysiska planering och prioriteringar.

Genomförande av uppdrag

Uppdragen som ges i planeringsstrategin kommer årligen att behöva hanteras i relation till övrig fysisk planering och tillgängliga resurser av respektive nämnd.

Om planeringen för ny järnväg Göteborg-Borås kräver det så kommer prioriteringen av uppdragen att behöva justeras då järnvägen kommer att prioriteras före övrigt arbete och kräva mycket resurser av hela organisationen.

Om det uppstår andra nya förutsättningar som kommunen inte hade kunnat förutse vid framtagandet av planeringsstrategin så är det möjligt att ta ett nytt beslut om planeringsstrategi utanför ordinarie process.

Utblick framåt

Översiktlig planering tar lång tid och därför kan vissa uppdrag vara svåra att genomföra innan nästa planeringsstrategi om fyra år. Kommunen har ambitioner bortanför den här mandatperioden och det har kommit inspel som kan vara värdefulla att hantera på längre sikt. Några är möjliga att arbetas in i nästa planeringsstrategi eller kommande ÖP medan andra kan utföras löpande inom ordinarie verksamhet och hanteras då i respektive nämnds verksamhetsplan.

Exempel på dessa inspel:

- Digitalisering av ÖP utifrån nya lagkrav som införs 2027.
- Konkretisering av kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion.
- Sammanslagning av blåa och gröna struktur i en gemensam plan.
- Samordning av lokalisering och utbyggnad av s.k. grå infrastruktur (dvs. vägar, VA, el och fiber).
- Tematiska tillägg och/eller fördjupningar av ÖP utifrån befintliga styrdokument.

BORÅS
STAD

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN

Besöksadress: Kungsgatan 55 **Postadress:** 501 80 Borås

Webbplats: boras.se